

Základní škola a Mateřská škola Lukavec

Na Podskalí 282, 394 26 LUKAVEC

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ DRUŽINY

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Školní družina je součástí budovy Základní školy Lukavec. V současné době je rozdělena do dvou oddělení, ve kterých pracují dvě vychovatelky. Ze školní družiny je vstup na venkovní terasu, která je využívána celoročně dle zájmu dětí. Děti mohou rovněž využívat tělocvičnu, která je součástí budovy školy, nebo rozsáhlý park v sousedství školy se dvěma dětskými hřišti.

Poplatek za školní družinu je v současné době 50 Kč. Provoz školní družiny začíná v 6:30 hodin a končí v 16:00 hodin.

Výchovně vzdělávací činnost se realizuje v odpočinkových, rekreačních a zájmových aktivitách, především hrou a s ohledem na individuální zájmy, věk a schopnosti dětí. Významným znakem školní družiny je možnost dětí podílet se na tvorbě programu svého oddělení.

Činnosti a aktivity žáků ve školní družině se uskutečňují v oblasti sportovní, přírodovědné, pracovní technické a výtvarné, rekreační a společenskovední výchovy. Obsahová náplň těchto oblastí navazuje na učivo vyučovacích předmětů a probíhá v souladu se školním vzdělávacím programem školy.

Vychovatelky se snaží o vytváření příznivého klimatu ve škole na základě otevřenosti a partnerství v komunikaci, úcty, tolerance, uznání, empatie a spolupráce.

KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Každý žák je osobnost, je odlišný a výjimečný. Školní družina je místem setkávání těchto různorodých osobností. Žáci se vzájemně poznávají při různých činnostech, objevují své dobré i špatné vlastnosti a učí se s nimi žít. Proto je důležité vést žáky k otevřené komunikaci, rozvíjet vzájemnou spolupráci a učit je respektovat sebe i spolužáky.

Pro činnost ve školní družině jsou uplatňovány převážně takové formy a metody práce s žáky, které směřují k naplňování těchto cílů:

- rozvíjet kladné vztahy v kolektivu žáků i mimo něj
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem
- rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat vlastní práci i práci druhých
- podporovat rozvoj vnímavosti k ostatním lidem
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- učit žáky využívat volný čas

DĚLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Školní vzdělávací program školní družiny je sestaven v souladu se Školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání Základní a Mateřské školy Lukavec. Školní vzdělávací program školní družiny je sestaven na dobu 5 let - období jednoho vzdělávacího cyklu.

Při hodnocení výsledků vzdělávání se vychází z několika zdrojů. Práci školní družiny hodnotí ředitel školy, zřizovatel a příslušné orgány kontroly. Důležitá je i zpětná vazba od žáků a jejich zákonných zástupců. Samozřejmostí je hodnocení výsledků práce vychovatelkami. Zabývají se hodnocením vlastní práce denních činností a možnostmi, jak ji zlepšit. V kolektivních poradách hodnotí výsledky své práce a stanovují postup pro další období. Ze závěrů hodnocení vycházejí při korekci programu.

Kritérii pro hodnocení činnosti školní družiny jsou materiální, personální a ekonomické podmínky, bezpečnost práce a ochrana zdraví.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání ve školní družině se uskutečňuje pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností, příležitostnými akcemi a nabídkou spontánních aktivit.

- Pravidelná činnost – je dána týdenní skladbou zaměstnání, zahrnuje pravidelné aktivity – zájmové útvary s pravidelnou docházkou (přihlášené děti), hlavní činnosti v odděleních (výtvarné, pracovní, sportovní činnosti)
- Příležitostná činnost – akce mimo prostor školní družiny – výlety, návštěvy muzeí, knihoven, besedy na aktuální témata, sportovní a kulturní činnosti pro širší okruh účastníků (i náhodných či rodinných příslušníků)
- Nabídka spontánních aktivit – pro docházející děti do školní družiny jsou zahrnuty pravidelně tyto aktivity během dne – ranní hry v oddělení, ranní sportování (hry v tělocvičně), hry venku na terase, hřišti, společná četba, poslech
- Činnost odpočinková – volně navazuje na spontánní aktivity, umožňuje dětem relaxovat, odpočívat, připravovat se na další aktivity (odpolední vyučování, zájmové kroužky)

- Příprava na vyučování – dle zájmu dětí je umožněno psaní domácích úkolů, procvičování učiva, opakování a upevňování znalostí (didaktické hry, námětové hry)

Metody práce ve školní družině:

- skupinové práce a individuální činnosti
- besedy, rozhovory a diskuse na aktuální témata
- soutěže, kvízy, rébusy, doplňovačky
- četba, poslech, dramatizace
- kresba, malba, různé tradiční i netradiční výtvarné techniky
- stříhání, lepení, rozvoj zručnosti a fantazie
- zpěv, tanec, poslech písní, pohybová výchova
- vycházky – poznávací, turistické, odpočinkové
- sportovní hry, pohybové aktivity, soutěže
- zimní sporty, jízda na kole, koloběžce
- videoprojekce, audioprojekce, interaktivní tabule, práce na PC
- návštěvy výstav, knihoven
- exkurze, spolupráce s místními sdruženími (TJ Start Lukavec, Sbor dobrovolných hasičů, Myslivecké sdružení)

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Při tvorbě obsahu vzdělávání bylo vycházeno z možností a podmínek našeho školského zařízení, věkových zvláštností dětí, jejich zájmového zaměření a personálních podmínek. Obsah zájmového vzdělávání je uspořádán do tematických celků, vychází z rámcového vzdělávacího programu školy, liší se v obsahu, formách a použitých prostředcích. Průřezová témata se prolínají všemi vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení všech oblastí vzdělávání. Komplexně působí na rozvoj a posilování prioritních kompetencí rozvoje žáků.

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení – děti se učí s chutí, nadšením, spontánně spolupracují, hledají vhodné způsoby učení, umí hodnotit své výkony (i kriticky), experimentují, své poznatky využívají v práci, v životě
2. Kompetence k řešení problémů – dítě reaguje na činnosti ve svém okolí, hodnotí je, snaží se pochopit, hledá různé způsoby řešení problémů, rozlišuje správnost řešení, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, dokončuje činnosti
3. Komunikativní kompetence – dítě umí vyjádřit vlastní názor, ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, komunikuje bez ostychu i s dospělými, zapojuje se do diskuse, umí naslouchat druhým, dokáže vyjadřovat své pocity
4. Sociální a interpersonální komunikace – dítě přistupuje ke svým povinnostem zodpovědně, samostatně rozhoduje o svých aktivitách a činnostech, uvědomuje si a respektuje pravidla, umí se podřídit a přijmout kompromis, je tolerantní, ovládá své chování
5. Občanské kompetence – dítě si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, umí se jí bránit, chová se zodpovědně, dbá na své i zdraví druhých, chová se odpovědně i s ohledem na zdravé a kulturní prostředí
6. Kompetence k trávení volného času – dítě umí účelně využívat svůj volný čas, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých možností a schopností, své zájmy rozvíjí, umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času

Vzdělávací oblasti základního vzdělávání

Člověk a jeho svět

- Místo, kde žijeme – Náš domov, Škola, Naše obec, naše město, Za humny, Tradice našeho města, obce
- Lidé kolem nás – Rodina, Kamarádi, Svátky a oslavy, Jak se správně chovat
- Lidé a čas – Náš denní režim, Jak se mění lidé, Jak se mění věci, budovy obce
- Rozmanitosti přírody – Příroda okolo nás (rostliny, živočichové), Roční období, Počasí, Voda, Chráníme si své životní prostředí
- Člověk a jeho zdraví – Poznáváme své tělo, Pečujeme o své zdraví (Co nám prospívá, co nám škodí), Chodíme ven každý den

Formy příprav na výchovnou práci

- vypracovávání podrobných měsíčních přehledů činností, k jejichž zpracování bude využíváno veškerého dostupného materiálu, metodických knih, příruček a časopisů.
- v nabídkových plánech budou zahrnuty tyto činnosti: odpočinková, rekreační, sportovní, přírodovědná, pracovní technická, esteticko-výchovná, příprava na vyučování
- seznamovat se změnami v metodickém postupu při výuce
- studium nových knih a časopisů s pedagogickým zaměřením
- využívat nových poznatků při sestavování nabídkových plánů
- příprava na práci s dětmi s poruchami řeči na základě domluvy s rodiči
- získávání vhodného materiálu pro zájmovou činnost
- dbát na bezpečné, vkusné a dostatečné vybavení ŠD
- zajišťování odpoledních svačín
- účast na pedagogických poradách a jiných akcích školy
- pravidelná spolupráce s vyučujícími na 1. stupni ZŠ
- podle potřeby školy zastupovat ve třídách

Činnost odpočinková a rekreační

- umožnit dětem zvolit si vhodnou formu odpočinku po vyučování
- často zařazovat vyprávění dětí i vychovatelky (zážitky, problémy, individuální rozhovory s dětmi)
- nechat prostor pro vlastní výběr her a spontánní činnost, přitom vždy sledovat projevy dětí a jejich negativní jevy usměrňovat
- vybírat vhodné programy při sledování televize, videa a hraní na PC
- dbát na požadavky duševní hygieny a bezpečnosti prostředí, zvláště při pohybové činnosti

Zájmové činnosti

Sportovní činnost

- zařazovat kolektivní míčové a výkonnostní hry
- zapojovat méně pohyblivé děti do her, do soutěží, motivovat je
- sledovat v časopisech dopravní kvízy a úkoly a zapojovat se do společného řešení
- využívat dopravní testy formou soutěží
- dbát na bezpečnost a ohleduplnost při pohybové činnosti
- učit sportovnímu a férovému jednání

Přírodovědná činnost

- vycházky využívat k prohloubení znalostí o přírodě
- vysvětlovat co jsou ekologické změny, jejich vliv na přírodu
- využívat obrazové soubory a knihy o přírodě, atlasy a časopisy při vyprávění o přírodě
- prohlubovat znalosti o svém okolí, obce, vesnice, města
- seznamovat žáky s tradicemi

Pracovně technická a výtvarná činnost

- rozvíjet motoriku a fantazii pomocí dostupných stavebnic
- připravovat dárečky pro sourozence, rodiče apod. při příležitosti různých svátků, vánoc, Velikonoc, zápisu do školy apod.
- pořádat výstavky zhotovených výrobků, podporovat tvořivost, fantazii a chuť do práce
- při skupinové práci pozorovat chování dětí, vést je ke vzájemné spolupráci a pomáhání kamarádům
- využití různých druhů materiálů (barevné papíry, kartony, písky, modelovací hmoty, látky, přírodniny, barvy apod.)
- používat různé techniky (lepení, stříhání, barvení, tisk, modelování ...)

Příprava na vyučování

- vést děti k pořádku při práci se školními potřebami
- dbát na čisté prostředí při písemné přípravě domácích úkolů
- na procvičování učiva volit vhodnou a zajímavou formu
- využívat didaktických her, soutěží a kvízů
- zařazovat práci s dětskými časopisy

- způsob přípravy často konzultovat s vyučujícími
- individuální pomoc prospěchově slabším dětem zařazovat na pozdější dobu, kdy je méně dětí
- učit slušnému chování v dopravních prostředcích, na veřejnosti, u lékaře, v obchodech a podobně
- prohlubovat a upevňovat dovednosti a návyky pro pořádek při oblékání, stolování a osobní hygieně
- pověřovat děti vykonáváním drobných pořádkových služeb ve družině
- dbát na pořádek v šatnách, třídách, v okolí školy
- rozvíjet vhodným způsobem motoriku, především u žáků první třídy

Nabídka činností ve školní družině

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají nezbytné podmínky pro vzdělávání s přihlédnutím k jejich speciálním potřebám zdravotním i jazykovým nebo specifickým potřebám učebním u žáků, kteří pocházejí z prostředí kulturně a jazykově odlišného. Žáci s lehkým mentálním postižením jsou integrováni do běžné výuky. Pro žáky nadané volí vychovatelka takové aktivity a činnosti, které odpovídají jejich dovednostem a schopnostem.

PODMÍNKY PRO PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitel školy. Předávání informací zákonným zástupcům, přihlašování a odhlašování do školní družiny zajišťuje vychovatelka příslušného oddělení. Přijetím žáka do školní družiny se na něj vztahují všechna práva a povinnosti žáka školní družiny.

Docházka do školní družiny je pro přihlášené žáky povinná. Zákonný zástupce sdělí vychovatelce rozsah docházky a způsob odchodu žáka ze školní družiny. Omluvu nepřítomnosti žáka ve družině, odchylky od docházky žáka, nebo pokud má žák odejít ze

školní družiny jinak, či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na zápisním lístku, sdělí zákonný zástupce vychovatelce písemně. Ukončit docházku může žák během celého školního roku na základě písemné žádosti zákonného zástupce o vyřazení žáka.

POPIS MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK

Školní družina využívá dvě oddělené herny a kabinet, ve kterém je uložen materiál pro tvořivou činnost. Součástí školní družiny je i kancelář. V každé herně je umyvadlo s pitnou vodou, toalety jsou umístěny na chodbě. Ze školní družiny je vstup na venkovní terasu, která je využívána celoročně dle zájmu dětí (skleník, pískoviště, dráhy pro koloběžky, minifotbal, kulečnick atd.). Děti mohou rovněž využívat tělocvičnu, cvičnou kuchyň, místní knihovnu, počítačovou učebnu, výtvarnou dílnu (keramika), atletické hřiště, které je součástí školy, nebo rozsáhlý park v sousedství školy se dvěma dětskými hřišti.

Herny jsou vybaveny nábytkem, který svou velikostí odpovídá velikosti žáků, úložnými prostory pro stolní hry, hračky, knihy. Podlaha je pokryta PVC krytinou, v některých částech doplněnou kusovými koberci. Výzdoba je obměňována v souvislosti s roční dobou a aktuálními činnostmi. Žáci mají k dispozici televizor a počítačovou učebnu.

Všichni žáci jsou vedeni k dodržování čistoty a k šetrnému zacházení s vybavením školní družiny.

POPIS PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK

Školní družina má dvě oddělení, v každém pracuje jedna vychovatelka. Vychovatelky si zvyšují svojí kvalifikaci v dalším vzdělávání. Ředitel nabízí aktivity, které podporují smelování kolektivu školského zařízení.

Vychovatelka:

- řídí aktivity žáků v různých zajímavých zájmových činnostech
- motivuje žáky k dalším aktivitám a vzbuzuje zájem o ně
- má vysokou míru empatie a dovede projevat vřelý vztah k žákům
- vytváří příznivé klima – příjemnou atmosféru a komunikativní prostředí
- dodržuje pravidla bezpečnosti
- má právní vědomí

POPIS EKONOMICKÝCH PODMÍNEK

Provoz školní družiny je financovaný z prostředků zřizovatele základní školy. Poplatek za školní družinu je v současné době 50 Kč za měsíc. Částka může být uhrazena bezhotovostně z účtu zákonného zástupce nebo v hotovosti v kanceláři školy. O snížení nebo prominutí úplaty rozhoduje ředitel školy.

POPIS PODMÍNEK BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

Školské zařízení zajišťuje bezpečnost v prostorách školní družiny. Zjišťuje možná rizika a předchází jim. Žáci jsou na začátku i v průběhu školního roku seznamováni s možnými riziky pohybu v určitém prostředí, s možnými následky různých činností, se správnými způsoby používání nástrojů a jsou poučováni o zásadách správného chování nejen ve škole, na veřejnosti, na komunikacích, ale i v době prázdnin, při sportování. Jsou opakovaně seznamováni s postupem při úrazu a v případě požáru. Provoz školní družiny se řídí Řádem školní družiny, se kterým jsou všichni účastníci seznámeni. Je nutné zajistit nejen bezpečnost fyzickou, ale také sociální a emocionální.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání
- zajištění stravovacího a pitného režimu
- zdravotně nezávadné prostředí odpovídající platným normám
- bezpečné pomůcky
- ochrana účastníků před úrazy
- označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů, pravidelná kontrola z hlediska bezpečnosti
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře, praktická dovednost všech zaměstnanců poskytovat první pomoc

Psychosociální podmínky:

- vytváření příznivého sociálního klima – otevřenost, komunikace, tolerance, spolupráce, empatie
- respekt k specifickým zvláštnostem každého jedince
- individuální přístup k žákům s přihlédnutím na věk a vlastní možnosti

- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- účast žáků na plánování činnosti školní družiny
- včasná informovanost žáků i jejich zákonných zástupců o činnosti ve školní družině

ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program školní družiny je k nahlédnutí v ředitelně školy, dále je umístěn v učebnách školní družiny a v elektronické podobě je umístěn na webových stránkách školy (www.zslukavec.cz).

V Lukavci 31. srpna 2012

.....
ředitel školy